KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z „Wesela”

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **B**

3. (1 pkt) **A, B**

4. (3 pkt) **(1) realistycznym; (2) fantastyczny; (3) o świcie** — po 1 pkt za lukę

5. (3 pkt) **(1) kat; (2) swat; (3) orderach** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Żyd patrzy trzeźwo: dla niego chłopski strój Pana Młodego to kostium, w którym pan się bawi. Pyta nawet, czy jutro go zrzuci, i przypomina, że taka moda już kiedyś była. Pokazuje w ten sposób, że fascynacja wsią jest u inteligenta powierzchowna — to przebranie, nie przemiana.
Punktacja: Wyjaśnienie oceny: Żyd widzi w stroju przebranie, modę i chwilową zabawę pana (bałamucenie się), coś, co pan jutro zrzuci — 1 pkt. Powiązanie z krytyką chłopomanii: przebranie nie czyni z inteligenta chłopa, a moda już była i minęła — 1 pkt.

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Zosia mówi, że miłość do ojczyzny działa jak chemia — nie da się jej wyliczyć ani przewidzieć. Gdy serce naprawdę przywiąże się do jakiejś sprawy, staje się jak dynamit, może wywołać wybuch i czyn. To odpowiedź na ironię Dziennikarza, który uważa, że każdy ból przechodzi i nic nieoczekiwanego się nie zdarzy.
Punktacja: Wyjaśnienie metafory: uczucie patriotyczne jest jak reakcja chemiczna, nieprzewidywalne; serce przywiązane do sprawy ma siłę wybuchową — 1 pkt. Wskazanie kontrastu: Zosia przeciwstawia to sceptycyzmowi Dziennikarza, który nie wierzy w nic nieprzewidzianego — 1 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wieś nie jest tu sielanką. Czepiec ma dług u karczmarza, karczmarz dzierżawi karczmę od Księdza i nie chce zapłacić czynszu, dopóki Czepiec nie odda pieniędzy. Wszyscy są powiązani długami i wzajemnie oskarżają się o obdzieranie ze skóry. Wesele tylko na chwilę przesłania te interesy i wrogość.
Punktacja: Wskazanie zależności finansowej: chłop jest dłużnikiem karczmarza, karczmarz płaci czynsz Księdzu (łańcuch długów) — 1 pkt. Wniosek: każdy oskarża innych o wyzysk, a wiejska „zgoda” na weselu kryje konflikty interesów (pieniądz, wódka, dług) — 1 pkt.

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pan Młody myśli o domu jak o malarskim pejzażu: modrzewiowy dwór, brzozy pod oknami, cichy sad, kąt jak na obrazkach Stanisławskiego. Panna Młoda od razu ocenia to praktycznie — brzoza rośnie szybko i za trzy lata zacieni ściany. On widzi wieś jako dzieło sztuki, ona jako miejsce pracy i życia. Ta różnica pokazuje, że jego zachwyt wsią jest estetyczny i powierzchowny.
Punktacja: Pan Młody: marzenie estetyczne, życie jak obrazek (dworek, brzozy, sad, obraz Stanisławskiego), ucieczka w spokój — 1 pkt. Panna Młoda: praktyczne spojrzenie gospodyni (brzoza szybko rośnie i zacieni ściany) — 1 pkt. Wniosek: ich wizje się rozmijają; chłopomania Pana Młodego to zachwyt obrazem wsi, nie jej codziennością — 1 pkt.

10. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dziennikarz twierdzi, że nie ma rzeczy poważnych, a przekonania i prawda są tymczasowe. Pracę nazywa głupstwem, bywa w towarzystwie z nudów. To potwierdza diagnozę Stańczyka, który w akcie II wytknął mu, że rozczula się nad cudzymi grzechami, i dał mu błazeński kaduceus, by mącił nim narodową wodę. Dziennikarz to redaktor, który kształtuje opinię, ale sam w nic nie wierzy — sieje zamęt zamiast budzić.
Punktacja: Charakterystyka: relatywizm i cynizm (nic nie jest serio, brak prawdy), ucieczka z posterunku, życie z nudów (wist, partyjka, bywanie) — 1 pkt. Przywołanie sceny ze Stańczykiem: Stańczyk wręcza mu kaduceus, by mącił wodę, zarzuca mu łzawą spowiedź cudzych grzechów — 1 pkt. Wniosek: Dziennikarz jako przedstawiciel inteligencji, która ma wpływ na opinię, ale w nic nie wierzy i usypia naród — 1 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **B**

3. (1 pkt) **B**

4. (3 pkt) **(1) Chochoł; (2) Wernyhora; (3) Jaśka** — po 1 pkt za lukę

5. (3 pkt) **(1) listopadową; (2) błękitny; (3) Ostrobramskiej** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Marysia przewiduje, że Jagusia jako żona pana znajdzie się w obcym środowisku i będzie tęsknić za ojcem, siostrami i rodzinną zagrodą, bo tu zostanie jej dusza. Panna Młoda zbywa to krótko: Mało szkoda, krótki żal — nie przejmuje się i cieszy się małżeństwem.
Punktacja: Treść ostrzeżenia: po ślubie z panem siostra będzie tęsknić za domem, rodziną i wsią, będzie samotna w obcym świecie — 1 pkt. Reakcja Panny Młodej: lekceważy żal, jest pewna swojego wyboru — 1 pkt.

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Rachel wyznaje prawie miłość i smutek, a Poeta odpowiada, że wszystko to wejdzie do literatury — jako sonet, liryka albo felieton. Nie odwzajemnia uczucia, tylko zamienia je w temat. Pokazuje to postawę estety, dla którego życie jest materiałem dla sztuki, a nie czymś, co trzeba przeżyć naprawdę.
Punktacja: Wskazanie, że Poeta traktuje cudze (i własne) uczucia jako materiał literacki, estetyzuje przeżycie zamiast je przeżyć — 1 pkt. Ocena: dystans, chłód, postawa estety/dekadenta; uczucie Rachel zostaje sprowadzone do tematu wiersza — 1 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Chochoł w finale „Wesela" Wyspiańskiego jest wieloznacznym symbolem, który należy objaśnić na kilku poziomach, by uzyskać pełne punkty. Przede wszystkim chochoł symbolizuje marazm, uśpienie i niemoc polskiego społeczeństwa — postać ta wprowadza gości weselnych w transowy, bezmyślny taniec, który zastępuje prawdziwe działanie i zryw niepodległościowy. Kluczowe jest wskazanie, że chochoł to okryta słomą róża — roślina, która żyje, lecz trwa w uśpieniu, co odnosi się do narodu polskiego, zdolnego do odrodzenia, ale biernie pogrążonego w letargu i narodowej bierności. W finale dramatu goście weselni tańczą w kółko, zahipnotyzowani przez chochoła, trzymając się za ręce, lecz bez celu i bez woli — Jasiek zgubił złoty róg, który był szansą na przebudzenie, i zamiast walczyć, wszyscy poddają się rytmowi tanecznego odrętwienia. Warto też zaznaczyć kontekst epoki Młodej Polski — Wyspiański pisał „Wesele" w 1901 roku, gdy Polska była pod zaborami, a utwór był gorzką diagnozą niemożności porozumienia inteligencji z ludem i niemożności wspólnego czynu. Wskazówka egzaminacyjna: pamiętaj, żeby nie ograniczać się do jednego znaczenia chochoła — pełne punkty zdobędziesz, łącząc wymiar narodowy (niemoc, bierność) z wymiarem symbolicznym (uśpiona róża) i odwołując się do konkretnej sceny tanecznego finału.
Punktacja: Wskazanie, że chochoł symbolizuje marazm, letarg lub niemoc społeczeństwa polskiego (niezdolność do czynu, zrywy niepodległościowe pozostające w uśpieniu) (1 pkt); wyjaśnienie, że chochoł jako słomiana okrywa krzewu różanego uosabia coś martwego pozornie, lecz skrywającego potencjał życia (obudzenie możliwe dopiero w sprzyjających warunkach), lub wskazanie, że korowód tańczących wokół chochoła weselników obrazuje zaklęcie w bezczynności i niemoc zbiorową narodu (1 pkt).

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Czepiec przychodzi z kosą gotów iść do walki, co pokazuje siłę i zapał chłopów. Ale w tym samym zdaniu grozi panom, że jeśli nie pójdą z nimi, chłopi zwrócą kosy przeciwko nim. To przypomina rabację 1846 r., kiedy chłopi pod wodzą Szeli mordowali szlachtę. Siła chłopska może więc być wsparciem sprawy narodowej albo wybuchem nienawiści społecznej.
Punktacja: Pierwsze oblicze: gotowość chłopów do walki narodowej, zapał, kosy jak w insurekcji — 1 pkt. Drugie oblicze: groźba zwrócenia kos przeciw panom, nieufność i gniew wobec inteligencji — 1 pkt. Powiązanie z rzezią galicyjską 1846 r. (Upiór-Szela, rozmowa Pana Młodego z Gospodarzem, słowa Gospodarza o roku czterdziestym szóstym) — 1 pkt.

10. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Radczyni przewiduje, że małżeństwo wykształconego pana z dziewczyną bez szkół skończy się milczeniem w długie wieczory. Panna Młoda odpowiada, że nikt nie musi mówić, jeśli nie ma nic do powiedzenia — słowa nie są dla niej zabawą. Pokazuje trzeźwość i prostotę, które kontrastują z pustosłowiem inteligentów, np. z długimi tyradami Pana Młodego, którym Radczyni wcześniej podsumowała: Ach, pan gada, gada, gada.
Punktacja: Stanowisko Radczyni: wątpi w małżeństwo, bo dzieli ich wykształcenie i nie będą mieli o czym rozmawiać — 1 pkt. Stanowisko Panny Młodej: rozmowa bez treści nie ma sensu, nie potrzeba mówić dla samego mówienia — 1 pkt. Wniosek o bohaterce: praktyczny, trzeźwy chłopski rozsądek; kontrast z gadulstwem inteligentów (np. Radczyni do Pana Młodego: pan gada, gada, gada) — 1 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 21 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	19–21 pkt
dobry (4)	16–18 pkt
dostateczny (3)	11–15 pkt
dopuszczający (2)	7–10 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/wesele**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.